

SALMAN
RUSHDIE
Furie

Traducere din limba engleză
și note de Vlad Russo

POLIROM
2025

— *Sahib*, dacă spuneți, se vede treaba că așa e. Numai că vedeți, domnule, eu habar n-am.

Solanka își pierde răbdarea și se întoarce să plece.

— Nu contează. Când conduci, te mai apucă furia. Te-a luat valul. N-are nicio importanță.

Și, în vreme ce se îndepărta pe Broadway, Mult-iubitul Ali striga disperat după el, rugându-se să-l înțeleagă:

— A fost fără intenție, *sahib*. Eu nici măcar nu merg la moschee. Dumnezeu să binecuvânteze America, bine? Vorbea gura fără mine.

Firește, iar vorbele nu sunt fapte, încuviință Solanka, îndepărtându-se iritat. Dar pot deveni fapte. Spuse la locul și la timpul potrivit, pot să mute munții din loc și să schimbe lumea. Bun, numai că, pe deasupra, faptul că nu știi ce faci – că rupi faptele de cuvintele care le definesc – pare să fi devenit o scuză acceptabilă. Spunând: „E fără intenție“, anulezi sensul nefăcutelor pe care le faci, cel puțin în ochii tuturor Mult-iubiților Ali din lumea asta. E cu puțință așa ceva? Bineînțeles că nu. Pur și simplu nu se poate. Mulți oameni ar spune că nici măcar căința autentică nu poate ispăși o crimă, și cu atât mai puțin nedumerirea asta inexplicabilă – scuză infinit mai slabă, simplă afirmare a ignoranței ce nu și-ar afla locul pe nicio scară a regretului. Șocat, Solanka se recunoscă în tânărul nerod Ali Majnu, în vehemența, ca și-n lacunele de memorie ale acestuia. El însă nu se scuza. Acasă la Jack Rhinehart, înainte ca sosirea intempestivă a Neelei Mahendra să fi dat totul peste cap, încercase să-i mărturisească lui Rhinehart, ascunzându-și adâncă tulburare, teama cu care privea furia ce-l teroriza, ținându-l mereu ostatic. Absorbit de meciul de fotbal, Jack dădu din cap absent.

— Știi foarte bine că întotdeauna te-ai aprins cam repede, spuse el. Mă rog, ești conștient de

asta, corect? Bănuiesc că știi de câte ori ți se întâmplă să suni oamenii la telefon dimineața, după o mică izbucnire de-a ta bine aghezmită, ca să le ceri scuze – s-a întâmplat chiar cu mine. Malik Solanka, „Scuze Alese“. Întotdeauna am spus că s-ar putea alcătui o carte excelentă cu ele. Monotonă poate, dar cu pagini de-un comic irezistibil.

Cu câțiva ani în urmă, familia Solanka își petrecuse vacanța la cabana din Springs împreună cu Rhinehart și cu „fata în casă“ pe care o avea în acel moment, o frumusețe minionă din Sud – din Lookout Mountain, Tennessee, scenă a „Bătăliei de deasupra norilor“ din Războiul Civil –, care semăna leit cu Betty Boop, bomba sexy din desenele animate, și pe care Rhinehart o botezase dragăstos „Roscoe“ (după numele singurei celebrități în viață de la Lookout Mountain, tenismenul cu servicii năprasnice Roscoe Tanner), în ciuda faptului că, evident, ea detesta porecla. Cabana era mică, așa că erau nevoiți să petreacă mult timp pe afară. Într-o noapte, când ploua cu găleata, după o băută prelungită între bărbați la o adăpătoare din East Hampton, Solanka insistase să conducă înapoi spre casă. O vreme, spaima i-a lăsat fără grai. Apoi Rhinehart spuse cât putu mai blând:

— Malik, în America se conduce pe cealaltă parte a șoselei.

Solanka a explodat și, înfuriat pe lipsa de respect cu care era tratată îndemânarea lui de șofer, a oprit mașina și l-a obligat literalmente pe Rhinehart să se întoarcă pe jos acasă prin ploaia torențială.

— A fost una din scuzele tale cele mai reușite, îi aminti Jack. Mai ales că în dimineața următoare nu-ți aminteai să fi făcut nimic rău.

— Adevărat, murmură Solanka, numai că acum am episoade de amnezie și fără pileală.

Iar evenimentele care-mi stârnesc furia au o cu totul altă dimensiune.

Larma spectatorilor de la TV izbucni chiar atunci, captând atenția lui Rhinehart, așa că mărturia trecu neobservată.

— Și pe urmă, reluă Rhinehart câteva clipe mai târziu, tu nici nu știi cât se străduiesc prietenii tăi să evite anumite subiecte când ești de față. De pildă, politica Statelor Unite în America Centrală sau în Asia de Sud-Est. De fapt, Statele Unite în genere au cam reprezentat ani de zile un subiect tabu, așa că să nu crezi că nu m-am amuzat când te-ai hotărât să-ți muți fundul chiar în inima Marelui Satana.

Da, numai că, vru să spună Solanka mușcând din momeală, ce e rău, rău rămâne și, din pricina enormei și împruțitei puteri a Americii, din pricina fascinației de rahat pe care o exercită, ticăloșii care poartă răspunderea scapă basma curată...

— Vezi, ai și început, chicoti Rhinehart cu degetul îndreptat spre el. Te umfli gata-gata să crăpi. Devii mai întâi roșu, pe urmă vânat și apoi te faci aproape negru. Te paște un atac de cord. Știi cum spunem noi la chestia asta? Solankizare. Sindromul chinezesc al lui Malik. Zău dacă nu e un cataclism nuclear. În fine, uite care-i treaba, bătrâne, eu sunt de fapt ăla care se duce în locurile cu pricina și aduce știrile nasoale, da' asta nu te-mpiedică pe tine să-mi zici să-mi văd lungu' nasului când vine vorba de ele, pe baza că eu sunt american, adică, în gândirea ta cam țăcănită, că sunt răspunzător de rău' ăl mare pe care alții îl fac zi de zi în numele meu, săracu' de mine.

Nu există nătărău mai mare decât un nătărău bătrân. Așa că, la urma urmei, el și Mult-iubitul Ali erau totuna, cugetă spășit Solanka. Doar

câteva deosebiri de suprafață, ținând de vocabular și educație. Ba nu: el era mai rău, fiindcă Mult-iubitul era doar un băiețandru în prima lui zi de lucru într-o slujbă nouă, în vreme ce el, Solanka, devenea pe zi ce trece mai respingător și mai necontrolat pesemne. Ironia amară era că obișnuita lui irascibilitate, acea necumpătate, evident comică, ce-l caracteriza, ascundea până și de ochii prietenilor săi marea schimbare de esență, deteriorarea cumplită care se petrecea acum. De data asta, lupul se apropia cu adevărat și nimeni, nici măcar Jack, nu-i asculta strigătele de ajutor.

— Ia zi, ciripi Rhinehart vesel, ți-aduci aminte când l-ai dat afară pe... cum naiba-l chema? Fiindcă a citat greșit din Philip Larkin? Și vii să-mi spui mie, bătrâne, c-ai devenit arțăgos cu vecinii! Ce mai, bomba zilei!

Cum putea Malik Solanka să-i vorbească prietenului său atât de binedispus despre lepădarea de sine? Cum să-i fi spus că America era marele devorator de destine și că venise în America să fie înghițit? Cum putea să-i spună: sunt lama unui cuțit în beznă; sunt o primejdie pentru cei pe care-i iubesc?

Solanka simți că îl mănâncă mâinile. Până și pielea începuse să-l trădeze. El, cu pielea lui ca un fund de nou-născut, care le uimise întotdeauna pe femei și le împinsese să-l tachineze pentru viața de huzur și răsfăț pe care o dusesese, începuse să sufere de erupții și jupuieli neplăcute în creștetul capului și, cel mai cumplit, la ambele mâini. Pielea se înroșea, se zbârcea și se crăpa. Până acum nu se dusesese la dermatolog. Înainte de a o părăsi pe Eleanor, care suferise de eczeme toată viața, dăduse iama prin cutia ei de medicamente și luase două tuburi groase de unguent cu hidrocortizon. Apoi cumpără de la farmacia din apropiere două flacoane enorme de loțiune

hidratantă și se mulțumi să se ungă de câteva ori pe zi. Profesorul Solanka nu-i prea prețuia pe doctori. Ca atare, se doftoricea singur – și avea mâncărimi.

Epoca aparținea, ce-i drept, științei, dar știința medicală era pe mâna unor primitivi și a unor nătărăi. Singurul lucru pe care-l aflai de la doctori era cât de puține lucruri știu. În ziarul de ieri apăruse o știre despre un doctor care operase din greșeală sânul sănătos al unei femei. A fost „admonestat”. Știrea era atât de obișnuită, încât figura undeva pe la mijlocul ziarului. Era genul de lucruri pe care îl fac doctorii: operează plămâ-nul greșit, rinichiul greșit, ochiul greșit, copilul greșit. Doctorii fac greșeli. Aproape că nici nu era o știre.

Știrile adevărate le avea aici, în mâna dreaptă. După ce coborâse din taxiul lui Ali Majnu, cum-părase câte un exemplar din *News* și din *Post*, apoi o luase pe ocolite către casă, mergând grăbit, de parcă încerca să fugă de ceva... Ellen DeGeneres revine în curând la Beacon Theatre, anunțau afișele. Solanka făcu o grimasă. Firește că avea să-și cânte laitmotivul: *Hormonii îmi dau peste cap armonia*. Iar sala, plină de femei, va urla „Ellen, te iubim” și în mijlocul numărului ei de glume răsuflete se va opri, își va înclina capul, își va duce mâna la inimă și va spune cât o mișcă faptul că a devenit un simbol al suferinței lor. Lăudați-mă, mulțumesc, mulțumesc, lău-dați-mă încă un pic, hei, Anne, ia te uită, am devenit embleme! Uau! Cât mă simt de îndato-rată... Știința face descoperiri extraordinare, își spuse profesorul Solanka. Câțiva savanți de la Londra socotesc că sediul dragostei se află în *medial insula*, o parte a creierului asociată cu intuiția, și în partea anterioară a *girusului cin-gulat* asociată cu euforia. De asemenea, savanți britanici și germani susțin acum că răspunzător

de inteligență e cortexul frontal lateral. Fluxul de sânge în această regiune crește la subiecții voluntari puși să rezolve probleme complicate. *Spune-mi, fantezia, de unde oare, / Din cap sau din inimă răsare?* Dar sediul prostiei oare unde o fi în creier, se întrebă doar pe jumătate retoric Solanka, pornit de-a binelea. Hei, voi, deșteptii pământului, în ce *insula* sau cortex crește fluxul de sânge când cineva se apucă să urle „Te iubesc“ la un tâmpit cu care n-a schimbat o vorbă în viața lui? Dar cu ipocrizia cum stăm? Hai să atacăm treburile cu adevărat interesante...

Clătină din cap. Profesore, ocolești problema. Te tot învârți în jurul ei, când singurul lucru de făcut ar fi s-o fixezi cu privirea și să i te uiți drept în față. Să atacăm mânia, de acord? Să atacăm furia blestemată care ucide la propriu. Spuneți-mi, crima de unde răsare? Strângând ziaarele în mână, Malik Solanka mergea repezit în direcția est pe Seventy-second Street, ciocnindu-se de trecătorii care abia se fereau din calea lui. Pe Columbus făcu la stânga și traversă în goana lui năucă vreo zece străduțe, apoi se opri. Pe aici, chiar și magazinele purtau nume indiene: Bombay, Pondicherry. Totul părea un complot urzit pentru a-i aminti de ceea ce voia să uite – respectiv, căminul, ideea căminului în general și a propriului său cămin în particular. Nu, nu la Pondicherry, dar cu siguranță la Bombay. Intră într-un bar cu specific mexican mult lăudat și comandă un pahar de tequila, apoi încă unul, și abia atunci simți c-a venit timpul să se ocupe de fetele moarte.

Cea de acum, cadavrul de noaptea trecută, și cele două dinainte. Iată care le erau numele: Saskia „Sky“ Schuyler, bomba zilei, și predecesoarele ei, Lauren „Ren“ Muybridge Klein și Belinda „Bindy“ Booken Candell. Iată și vârstele lor: nouăsprezece, douăzeci, nouăsprezece. Iată-le